

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
Agencija za odgoj i obrazovanje
Hrvatsko društvo klasičnih filologa
Institut Latina & Graeca

ZAPORKA NATJECATELJA:

--	--	--	--	--	--

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ LATINSKOG I GRČKOG JEZIKA
u kategoriji
GRČKI JEZIK
za
OSNOVNE ŠKOLE

Ostvareni i maksimalni broj bodova:

I. Prijevod i razumijevanje teksta:

	20
--	----

II. Gramatika:

	15
--	----

III. Civilizacija:

	15
--	----

Ukupni broj bodova:

	50
--	----

Članovi školskog povjerenstva:

1. _____
2. _____
3. _____

Škola i mjesto održavanja natjecanja: _____

Županija: _____

15. veljače 2023.

I. PRIJEVOD I RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Sljedeći grčki tekst sastoji se od dva ulomka. Prvi ulomak prevedi uz pomoć rječnika i komentara, a drugi ulomak pažljivo pročitaj i odgovori na pitanja ispod njega.

Heroji iz svih krajeva Grčke okupili su se da poučavaju mladog Herakla u svim znanjima.

I. 1. PRIJEVOD:

Ἐδίδασκε δ' Ἡρακλέα¹ ἄρματηλατεῖν² μὲν Ἀμφιτρώων³, παλαίειν δ' Αὐτόλυκος⁴, τοξεύειν Εὐρυτος⁵, ὅπλομαχεῖν⁶ δὲ Κάστωρ⁷, κιθαρωδεῖν⁸ δὲ Λίνος⁹, ἀδελφὸς Ὀρφέως¹⁰. Καὶ τρεφόμενος¹¹ μεγέθει¹² τε καὶ ῥώμῃ¹² πάντων διέφερεν¹³. Ἦν δὲ φανερώς ὅτι¹⁴ Διὸς¹⁵ παῖς ἦν· τετραπηχυαῖον¹⁶ μὲν γὰρ εἶχε¹⁷ τὸ σῶμα, πυρὸς δ' ἔξ¹⁸ ὀμμάτων ἔλαμπεν αἴγλη. Οὐκ ἡστόχευε¹⁹ δ' οὔτε τοξεύων οὔτε ἀκοντίζων²⁰.

KOMENTAR:

¹ Ἡρακλέα – ak. od Ἡρακλῆς, έους, ό (Heraklo)

² ἄρματηλατεῖν od ἄρματηλατέω

³ Ἀμφιτρώων, ωνος, ό – Amfitrion, Heraklov očuh

⁴ Αὐτόλυκος, ου, ό – Autolik, Heraklov učitelj

⁵ Εὐρυτος, ου, ό – Eurit, Heraklov učitelj

⁶ ὅπλομαχεῖν – od ὅπλομαχέω

⁷ Κάστωρ, ορος, ό – Kastor, Heraklov učitelj

⁸ κιθαρωδεῖν – od κιθαρωδέω

⁹ Λίνος, ου, ό – Lin

¹⁰ Ὀρφεύς, έως, ό – Orfej, mitski pjesnik

¹¹ τρέφομαι – odrastati

¹² μέγεθος, ους, τό (μεγέθει ... ῥώμη – ove dative jd. prevedi instrumentalom jd.)

¹³ διαφέρω + gen. – razlikovati se od nekoga

¹⁴ Ζεύς, Διός, ό – Zeus

¹⁵ ὅτι = da (veznik)

¹⁶ τετραπηχυαῖον – od četiri lakta (oko 185 cm); poveži sa σῶμα

¹⁷ εἶχε – impf. od ἔχω

¹⁸ ἐκ/εξ + gen. – iz

¹⁹ ἄστοχέω – promašivati

²⁰ ἀκοντίζω – bacati koplje

	maks. 15
--	----------

Prijevod napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!

I. 2. RAZUMIJEVANJE TEKSTA

Ἐν¹ δὲ τοῖς βουκολίαις² ὑπάρχων ὀκτωκαιδεκαέτης³ Ἡρακλῆς τὸν Κιθαιρώνειον⁴ ἀναιρέῃ⁵ λέοντα. Οὗτος⁶ γὰρ ὁρμώμενος⁷ ἐκ⁸ τοῦ Κιθαιρώνος⁹ τὰς Ἀμφιτρύωνος ἔφθειρε βόας¹⁰ καὶ τὰς Θεσπίου¹¹. Καὶ χειροῦται¹² Ἡρακλῆς τὸν λέοντα, τὴν μὲν δορὰν ἀμφιάζεται¹³, τῷ χάσματι¹⁴ δὲ χοῖται¹⁵ κόρυθι.

KOMENTAR:¹ ἐν + dat. – među² βουκόλιον, ου, τό – stado goveda³ ὑπάρχων ὀκτωκαιδεκαέτης = navršivši 18 godina⁴ Κιθαιρώνειος, 3 – kiteronski (Kiteron, gorje između Atike i Beotije)⁵ ἀναιρέω – ubiti⁶ οὗτος = taj (lav)⁷ ὁρμάομαι – napasti⁸ ἐκ/ἐξ + gen. – iz⁹ Κιθαιρών, ὠνος, ὁ – Kiteron, gorje između Atike i Beotije¹⁰ βόας – ak. mn. od βούς, βοός, ὁ/ή (govedo)¹¹ Θεσπίος, ου, ὁ – Tespije¹² χειρόομαι – nadvladati¹³ ἀμφιάζω – oblačiti, odjenuti¹⁴ χάσμα, ατος, τό – otvorena usta¹⁵ χοράομαι + dat. – služiti se čime**Odgovore na pitanja napiši na predviđene crte, čitko i pisanim slovima!**

1. Koga je Heraklo ubio?

	maks. 1
--	---------

2. Čija goveda je uništavao lav?

	maks. 2
--	---------

3. Što je Heraklo odjenuo?

	maks. 1
--	---------

4. Što je Heraklo koristio kao kacigu?

	maks. 1
--	---------

	maks. 5
--	---------

	maks. 20
--	----------

II. GRAMATIKA

1. Odredi službu riječi ἐδίδασκε u rečenici Ἐδίδασκε δ' Ἡρακλέα ἀρματηλατεῖν...

- a) predikat
- b) neizravni objekt
- c) priložna oznaka mjesta

	maks. 1
--	---------

2. Odredi službu riječi Ἡρακλέα u rečenici Ἐδίδασκε δ' Ἡρακλέα ἀρματηλατεῖν...

- a) subjekt
- b) neizravni objekt
- c) izravni objekt

	maks. 1
--	---------

3. Odredi službu riječi ἀδελφός u rečenici Ἐδίδασκε δ' Ἡρακλέα ἀρματηλατεῖν...

- a) neizravni objekt
- b) imenski atribut
- c) apozicija

	maks. 1
--	---------

4. Odredi službu riječi Ὀρφέως u rečenici Ἐδίδασκε δ' Ἡρακλέα ἀρματηλατεῖν...

- a) neizravni objekt
- b) izravni objekt
- c) imenski atribut

	maks. 1
--	---------

5. Kako glagol διέφερον glasi u 3. l. mn. imperfekta aktivnog?

- a) διέφερον
- b) διαφέρει
- c) διαφέρουσιν

	maks. 1
--	---------

6. Sljedeće sintagme i izrazi iz teksta trebaju biti prebačene u isti padež u suprotnom broju. Zaokruži ispravnu tvrdnju:

a) παῖς – παῖδες	TOČNO / NETOČNO
b) σῶμα – σώμασιν	TOČNO / NETOČNO
c) ὀμμάτων – ὀμματος	TOČNO / NETOČNO
d) λέοντα – λέοντες	TOČNO / NETOČNO
e) κόρυθι – κορύθων	TOČNO / NETOČNO

	maks. 5
--	---------

7. Glagolski oblik ἀρματηλατεῖν iz teksta je:

- a) 3. l. jd. impf. akt.
- b) N. mn. ptcp. prez. akt.
- c) inf. prez. akt.

	maks. 1
--	---------

8. Glagolski oblik ἦν iz teksta u suprotnome broju glasi:

- a) ἦσαν
- b) ἐστίν
- c) εἰσίν

	maks. 1
--	---------

9. Glagolski oblik τρεφόμενος iz teksta je:

- a) N. mn. ptcp. prez. akt.
- b) N. jd. ptcp. prez. mp.
- c) inf. prez. mp..

	maks. 1
--	---------

10. Glagolski oblik ἡστόχει iz teksta je:

- a) 3. l. jd. ind. prez. akt.
- b) 3. l. jd. impf. akt.
- c) 3. l. jd. ind. prez. mp.

	maks. 1
--	---------

11. Grecizam koji označava pojmove koji se odnose na tijelo, nešto tjelesno i fizički je:

- a) psihički
- b) somatski
- c) pneumatski

	maks. 1
--	---------

	maks. 15
--	----------

III. CIVILIZACIJA

1. Amfitrion je Heraklu...

- a) stric
- b) otac
- c) očuh

	maks. 1
--	---------

2. Heraklov pravi otac je...

- a) Zeus
- b) Posejdon
- c) Autolik

	maks. 1
--	---------

3. Tko je Heraklova majka?

- a) Hera
- b) Alkmena
- c) Megara

	maks. 1
--	---------

4. Tko je Heraklov brat?

- a) Ifiklo
- b) Tezej
- c) Perzej

	maks. 1
--	---------

5. Heraklovo ime znači...

- a) Herina glava
- b) Herina slava
- c) Herin dječak

	maks. 1
--	---------

6. Heraklo se isprva zvao...

- a) Euristej
- b) Augija
- c) Alkej (Alkid)

	maks. 1
--	---------

7. Zaokruži TOČNO ili NETOČNO uz tvrdnju.

- a) Zeus se prerušio u Amfitriona. .... TOČNO / NETOČNO
b) Heraklo je u rodu s Perzejem. .... TOČNO / NETOČNO
c) Heraklo je rođen u Mikenima. .... TOČNO / NETOČNO
d) Hera je na Herakla poslala dva škorpiona. .... TOČNO / NETOČNO
e) Hera je podojila Herakla i dala mu besmrtnost. .... TOČNO / NETOČNO
f) Heraklo je svom učitelju Linu bacio liru u glavu i ubio ga. .... TOČNO / NETOČNO

	maks. 6
--	---------

8. Heraklo je kao beba u kolijevci zadavio...

- a) dva vuka
b) dva risa
c) dvije zmije

	maks. 1
--	---------

9. Heraklova prva žena bila je...

- a) Megara
b) Atena
c) Helena

	maks. 1
--	---------

10. Osim u lavljoj koži, Heraklo je često prikazivan kako u ruci drži i ...

- a) mač
b) koplje
c) toljagu

	maks. 1
--	---------

	maks. 15
--	-----------------

RJEŠENJA**I. PRIJEVOD I RAZUMIJEVANJE TEKSTA**

Ἐδίδασκε δ' Ἡρακλέα	Herakla je poučavao	1
ἀρματηλατεῖν μὲν Ἀμφιτρύων,	upravljati kolima Amfitrion,	1
παλαίειν δ' Αὐτόλυκος, τοξεύειν Εὐρυτος,	hrvati se Autolik, strijeljati Eurit,	1
όπλομαχεῖν δὲ Κάστωρ,	u potpunom oružju boriti se Kastor,	1
κιθαρωδεῖν δὲ Λίνος, ἀδελφὸς Ὀρφέως.	pjevati uz kitaru Lin, Orfejev brat.	1
Καὶ τρεφόμενος	I odrastajući	1
μεγέθει τε καὶ ῥώμῃ	veličinom i snagom	1
πάντων διέφερεν.	razlikovao se od svih.	1
Ἦν δὲ φανερώς	Bilo je jasno	1
ὅτι Διὸς παῖς ἦν·	da je bio Zeusov sin:	1
τετραπηχυαῖον μὲν γὰρ εἶχε τὸ σῶμα,	imao je tijelo od četiri lakta,	1
...ἐξ ὀμμάτων ἔλαμπεν...	a iz očiju je blistao	1
πυρὸς δ' ... αἶγλην.	sjaj vatre.	1
Οὐκ ἤστόχει	Nije promašivao	1
δ' οὔτε τοξεύων οὔτε ἀκοντίζων.	niti strijeljajući niti bacajući koplje.	1

1. (Kiteronskog) lava.	1
2. Amfitrionova i Tespijeva.	2
3. (Oderanu) kožu.	1
4. Otvorenim ustima (lava).	1

Prijevod i razumijevanje teksta: 20**II. GRAMATIKA**

1. a); 2. c); 3. c); 4. c); 5. a)	5
6. a) TOČNO; b) NETOČNO; c) TOČNO; d) TOČNO; e) NETOČNO	5
7. c); 8. a); 9. b); 10. b); 11. b)	5

Gramatika: 15**III. CIVILIZACIJA**

1. c); 2. a); 3. b); 4. a); 5. b); 6. c):	6
7. a) TOČNO; b) TOČNO; c) NETOČNO; d) NETOČNO; e) TOČNO; f) TOČNO	6
8. c); 9. a); 10. c)	3

Civilizacija: 15**Ukupno: 50**